



Inspiration fra Favrskov Provsti

GRØNNE STRATEGIER - FRA IDÉ TIL HANDLING

V/FRANK IVERSEN, FORMAND FAVRSKOV PROVSTIUDVALG

Hvorfor være aktive i den grønne omstilling:

- ▶ *"At passe på klimaet handler ikke om store ord og lange prædikener. Det handler om at tage vare på vores fælles omgivelser og den grønne jord, vi er sat på, og som vi er sat til at forvalte på alle de små og store måder vi kan. At passe på klimaet er derfor noget meget praktisk og hverdagsagtigt."*

Biskop over Aarhus Stift, Henrik Wigh-Poulsen.



Hvad skal vi bruge klimarapporten til:

- ▶ *"Klimarapporten er tænkt som et inspirationsværktøj i menighedsrådsarbejdet 2020-2030. I budgetlægningen i det næste ti år er der brug for at handle konkret på klimaet. Og derfor skal vi vide, hvor vi er – og hvor vi skal hen – men ikke mindst har vi brug for en samtale om, hvad vi så gør helt konkret for at nå målet."*

Provst i Folkekirken Favrskov, Anders Bonde.





FOKUS



Idékatalog til inspiration



Motivation, ejerskab og engagement – menighedsråd og ansatte



Organisering, styring og understøttelse i provstiet





FOKUS



Idékatalog til inspiration

Klimarapport 2020

- Udarbejdet i et samarbejde med:



Hvis CO₂-udledningen i Favrskov Provsti skal reduceres med 70%, svarer det til en reduktion på 599 tons årligt.

KLIMARAPPORT

FAVRSKOV PROVSTI 2020

INSPIRATION
TIL BEGRÆNSNING
AF CO₂

REDUKTIONSMÅL
70 % I 2030

36 FORSLAG



FOKUS



Idékatalog til inspiration



Motivation, ejerskab og engagement – menighedsråd og ansatte



Organisering, styring og understøttelse i provstiet





Foldby
- selvforsynende skærehave & bistader



Haldum
- bl.a. stabilt grus & naturkirkegård





Vissing
- skærehave & udealter





Granslev
- græsslåmaskine & lapidarium m. efeu



Ulstrupbro
- naturkirkegård, græsstier m.m.



Naturkirkegården
anno 2020



Vejerslev
- sløjfede gravsteder m.m.





FOKUS



Idékatalog til inspiration



Motivation, ejerskab og engagement – menighedsråd og ansatte



Organisering, styring og understøttelse i provstiet





Klima – reduktionsmål CO2

- ▶ Der er nedsat et klimaudvalg med deltagelse af eksterne ressourcer – EnergiTjenesten og FUV
- ▶ Udvalget har udarbejdet skemaer til sognene
- ▶ Opstillet kriterier for tildeling af midler fra Fælles Klimapulje
- ▶ Bearbejdet rapporterne fra 25 sogne.
 - ❖ 82 klimatiltag man umiddelbart kan gå i gang med.
 - ❖ 77 klimatiltag man allerede har gjort
 - ❖ 10 klimatiltag man er i gang med.

Rapport til klimafællesskabet
Indsendes til provstiet inden 15/2 2022.

Menighedsrådet i _____ Udfyld med sognets/pastoratets navn

Nr.	Klimaforslag	I	II	III	IV	VIII	
						Har gjort eller allerede i gang	Kunne forslaget være aktuelt for jer? Ja/nej
1.	Udskift oliefyr til varmepumper						
2.	Udskift gasfyr til varmepumper						
3.	Optimering af elforbrug til kirker og øvrige bygninger						
4.	Renovering af bygninger med dårligt energimærke						
5.	Renovering af bygninger med "halvdårligt" energimærke						
6.	Reduktion af det opvarmede areal						
7.	Salg af præsteboliger						
8.	Etablering af solcellepark						
9.	Benzin- og dieselbiler erstattes delvist (75 %) af elbiler						
10.	Bilkørsel reduceres med 10 % til fordel for cykel						
11.	Spagnum erstattes helt af forskellige komposttyper						
12.	Maskiner på kirkegården elektrificeres						
13.	Kirkediger gasbrændes ikke						

- kan I umiddelbart gå i gang n SKRIV A
- må I vente med? SKRIV B
- er foreløbigt urealistiske. SKRIV C



Klima – reduktionsmål CO2

Eksempel:

*Klimatiltag nr. 22 =
Minimering af
madspild*

Status:

Kan umiddelbart
igangsættes = A

Må vente = B

Er foreløbigt urealistisk = C

Er gjort = D

Er gjort med
mangler/opfølgning = E

Menighedsråd	Allerede gjort/i gang	Aktuelt	Bemærkning	Status
Hammel				A
Hinnerup	x			
Vejerslev-Aidt-Thorsø	x			
Hadsten	x	x	Sognegård	
Lading	x			
Hvorslev-Gerning-Velle		x	Vi har ingen madspild. Der skal være tilmelding til arrangementer.	



Klima – reduktionsmål CO2

*Eksempel: Klimatiltag nr. 17
= Grandækning halveres i
takt med ændrede
gravstedstyper*

Status:

Kan umiddelbart
igangsættes = A

Må vente = B

Er foreløbigt urealistisk = C

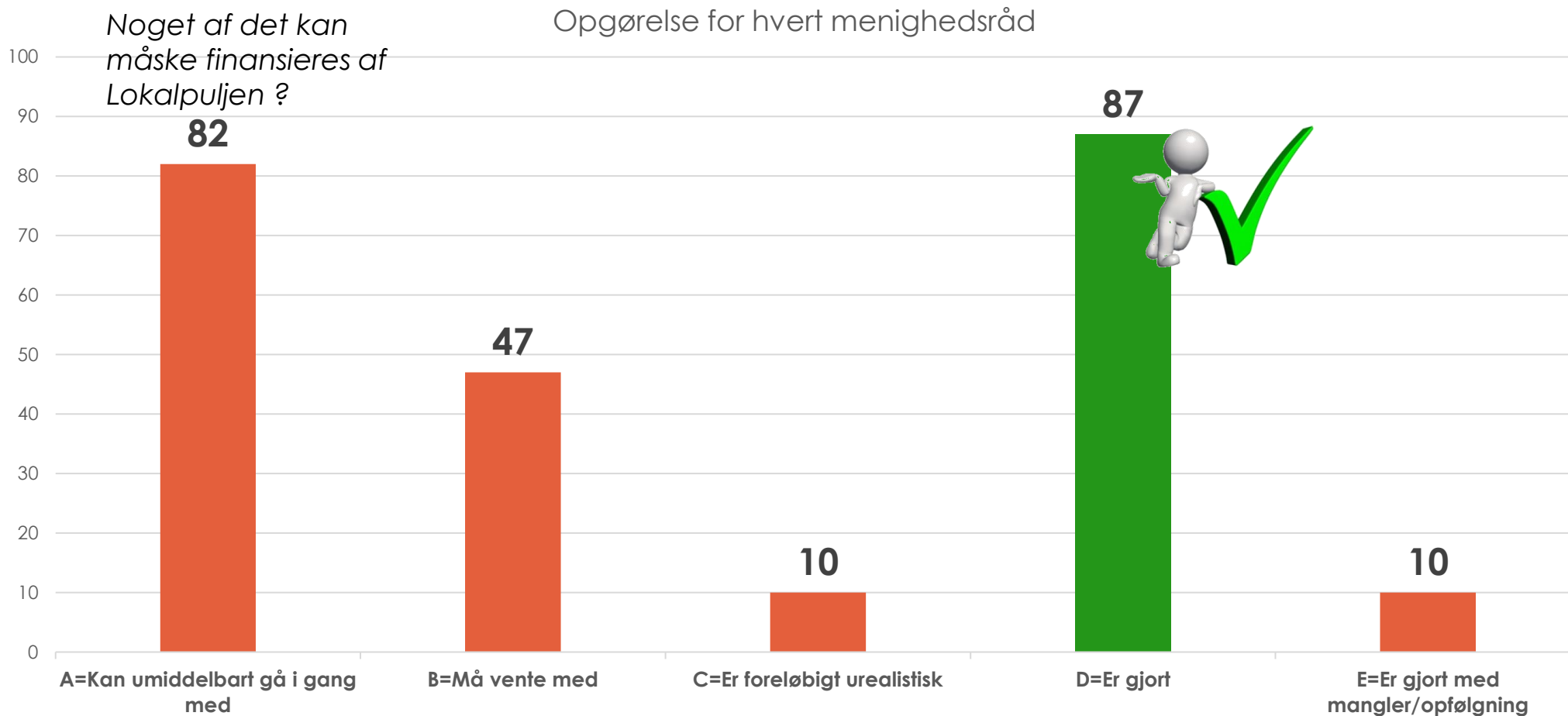
Er gjort = D

Er gjort med
mangler/opfølgning = E

Menighedsråd	Allerede gjort/i gang	Aktuelt	Status
Haurum-Granslev-Houlbjerg			A
Vissing			A
Ulstrupbro, Sdr. Vinge, V. Velling	x		A
Hammel			B
Vejerslev-Aidt-Thorsø		x	A
Søby-Røgen-Sporup	x		
Hadsten	x	x	
Sall	x		
Lading	x		A
Hvorslev-Gerning-Vellev	x		



Klima – reduktionsmål CO2





Klima – reduktionsmål CO2

Retningslinjer for tildeling af støtte til klimatiltag i Favrskov Provsti samt lokal klimapulje:

- ❖ Kort tilbagebetalingstid
- ❖ Mest CO2-reduktion for pengene
- ❖ Hvornår er der et "åbent vindue" for klimavenlige tiltag?

Udover ovenstående tre prioriteringskriterier, laves en opdeling af klimapuljen (kr. 4.0 mio.) i indeværende budget 2022

- ❖ Fælles klimapulje
- ❖ Lokal klimapulje 2022 (fordeles efter et konkret fordelingsprincip efter antal bygninger, kirker og kirkegårde)



Foreløbigt og løst budgetoverslag Klimapuljen 2022

Løst budgetoverslag Klimapuljen 2022

		Udgifter	Indtægter
Puljemidler afsat i 2022			4.000.000
Allerede bevilgede projekter (budget 2022)		275.000	
Rådgivning (kalkningstjenesten, energikonsulent, m.fl.)	~	200.000	
-Evt. ansættelse af konsulenthjælp	~	350.000	
- Energitjenesten	~	50.000	
- Erling Andersen (FUV)	~	50.000	650.000
Deltagelse ved arrangementer for promovering af Favrskov Provstis klimarapport	~	50.000	
- Himmelske dage	~	15.000	65.000
Lokal pulje 2022		365.000	
		1.355.000	4.000.000
Til prioriterede klimaforbedrende arbejder 2022/2023	~	2.645.000	

Klima – reduktionsmål CO2



Fordelt efter antal bygninger, kirker og kirkegårde

Lokal pulje - fordelingsnøgle bygninger	
Sogn:	Lokal pulje MAX
Hadsten	29.000
Vissing	8.000
Voldum-Rud	20.000
Ødum-Hadbjerg	19.000
Lyngå-Skjød-Lerbjerg	29.000
Hinnerup	26.000
Søften-Foldby	23.000
Lading	14.000
Hammel	15.000
Voldby	7.000
Røgen-Sporup	21.000
Søby	7.000
Haurum- Granslev-Houlbjerg	30.000
Sall	8.000
Hvorslev-Gerning-Vellev	35.000
Vejerslev- Aidt-Thorsø	30.000
Ulstrupbro, V. Velling & Sdr. Vinge	30.000
Laurbjerg	14.000
Lokal pulje i alt	365.000

Klima reduktionsmål CO2





Klima – reduktionsmål co2

*Eksempel:
Klimatiltag nr. 21 =
Øget genanvendelse
af affald*

Status:

Kan umiddelbart
igangsættes = A

Menighedsråd	Bemærkning	Status
Laurbjerg		A
Haurum-Granslev-Houlbjerg	Primært kirkegårde	A
Vissing		A
Hammel		A
Hadsten	Sognegård	A
Hvorslev-Gerning-Vellev	Der er allerede affaldssortering til genbrug i Favrskov Kommune	



Klima – reduktionsmål co2

Eksempel:

Klimatiltag nr. 3 =

Optimering af elforbrug til kirker og øvrige bygninger

Status:

Kan umiddelbart igangsættes = A

Må vente = B

Er foreløbigt urealistisk = C

Er gjort = D

Er gjort med mangler/opfølgning = E

Menighedsråd	Allerede gjort/i gang	Aktuelt	Status
Laurbjerg			A
Haurum-Granslev-Houlbjerg		X	A
Vissing			B
Ulstrupbro, Sdr. Vinge, V. Velling	X		A
Hammel	X	X	A
Hinnerup	X		
Vejerslev-Aidt-Thorsø		X	A
Søby-Røgen-Sporup			A
Hadsten	X	X	A
Hadsten	X	X	A
Sall	X		
Voldby			A
Lading		X	A
Hvorslev-Gerning-Vellev		X	A



Inspirationsmøde afholdt den 5. maj 2022

- Oplæg v/ Carsten Vejborg, Energitjenesten
 - Inspiration til optimering af elforbrug
 - Overvejelser vedr. fælles indkøbsaftale grøn strøm
- De næste skridt efter i dag v/Frank Iversen, formand Favrskov Provstiudvalg

Dokumentationsskema til lokal klimapulje

	Nr.	Navn på menighedsråd
Klimaforslag		
Årstal	2022	
Hvad vil I konkret gøre? (Udfyldt handlingsplan vedhæftes)		
Vurderer I, at initiativet kræver myndigheds-behandling? (Stift, Kommune, Nationalmuseet eller andre myndigheder)		
Hvad vurderer I, er den forventede effekt? (CO2 reduktion)		
Hvad vurderer I, er den forventede effekt? (økonomisk besparelse)		
Hvilket beløb ansøger I om?		
Hvilken egenfinansiering har I indregnet? (Eksempelvis egne frie midler eller inden for driftsligningen)		

Ansøgningskema til klimapulje

	Nr.	Navn på menighedsråd	
Klimaforslag			
Årstal		2022	2023
Hvad vil I konkret gøre? (Udfyldt handlingsplan vedhæftes)			
Vurderer I, at initiativet kræver myndigheds-behandling? (Stift, Kommune, Nationalmuseet eller andre myndigheder)			
Hvad vurderer I, er den forventede effekt? (CO2 reduktion)			
Hvad vurderer I, er den forventede effekt? (økonomisk besparelse)			
Hvilket beløb ansøger I om?			
Hvilken egenfinansiering har I indregnet? (Eksempelvis egne frie midler eller inden for driftsligningen)			

Klimauger 2022

26. MARTS – 7. APRIL



Klima
FAVRSKOV

**Åbningsevent 26. marts
med film og foredrag**

28/3 Foredrag med Bonderøven

30/3 Info-aften om Landsbyenergi

4/4 Stormøde om Klimaplan 2050





DEN VILDE VEJ

**Foredrag med Bonderøven mandag den 28. marts
kl. 19.00 på Hadsten Højskole**

Hvordan vender vi naturens tilbagegang, og er det overhovedet nødvendigt?

Vi lever i en verden, hvor naturen er i tilbagegang, men som den eneste art, kan vi mennesker beslutte os for at gøre noget ved det, og det kræver ikke de store kræfter at skabe forandring. Men det kræver, at vi lægger arm med en af de stærkeste menneskelige kræfter: Vanen.

Med afsæt i sin barndom på en gård i Sønderjylland og sidenhen som bonde og familiefar på Kastaniegaarden, vil Frank Erichsen fortælle om vejen mod et Danmark, hvor naturen står stærkere. Fortællingen trækker tråde til Hjørring kommune. Her har kommunen sammen med Frank, igennem to år forsøgt at skabe mere plads til naturen ved at få så mange borgere som muligt til at tænke anderledes. Og resultatet var ikke til at tage fejl af.

Arrangør: Vilde Vissing, Vissing Menighedsråd og Hadsten Højskole

Foredraget er gratis, men tilmelding skal ske på

www.hadstenstorpastorat.dk/tilmeld



GRIB FREMTIDEN
HIMMELSKE DAGE



Favrskov Provsti har en stand på Himmelske dage sammen med Folkekirkens Grønne Omstilling.

På standen vil vi præsentere

- Klimatiltagene I Favrskov Provsti*
- Folkekirkens Grønne Omstilling*
- Projekt “Akademi for Præstekadetter”*

Find vores klimarapport
"Inspiration til begrænsning
af CO-2. 36 forslag"
på www.folkekirkenfavrskov.dk



FOLKEKIRKEN
FAVRSKOV



Spørgsmål til refleksion



Del dine refleksioner med sidemanden

- ▶ Hvilken inspiration tager du især med fra de to oplæg?
- ▶ På hvilken måde understøtter det, de initiativer I allerede har taget?
- ▶ Hvilke udfordringer oplever du, er de største i arbejdet med reduktionen af CO2-udledningen hos jer?